

Reactie op: Efficiëntie van Nederlandse schadeverzekeraars

In ESB van 16 mei 2008 betogen Jaap Bikker en Janko Gorter dat op de markt voor schadeverzekeraars sprake is van onvolledige concurrentie. In eerste instantie wekt deze conclusie bevreemding, omdat het Verbond van Verzekeraars totaal andere signalen ontvangt. Zo blijkt uit onderzoek van CEA (de Europese koepelorganisatie van verzekeraars) dat Nederland op basis van een aantal belangrijke concurrentie-indicatoren op de markt voor motorrijtuigverzekeringen zeer goed scoort in vergelijking met andere landen. Het aantal verzekeraars op dit gebied is in Nederland relatief groot en het marktvolume van de vijf grootste verzekeraars is relatief klein. Daarnaast blijkt uit onderzoek van het Centrum voor Verzekeringsstatistiek en Onderzoek (CVS) dat in vergelijking met andere landen de premies voor motorrijtuigverzekeringen in Nederland zeer concurrerend zijn, omdat ze relatief laag zijn. Op basis van deze indicatoren heeft Nederland een van de meest concurrerende, of zelfs de meest concurrerende, motorrijtuigverzekeringmarkten in Europa. De structurele daling van de gemiddelde premie voor de verzekering van een personenwagen bevestigt dit beeld van felle concurrentie (figuur 1). Als gevolg hiervan is de winst op motorrijtuigverzekeringen in 2007 dan ook afgenomen ten opzichte van 2006. Ook andere branches laten felle concurrentie zien. Een bekend voorbeeld is natuurlijk de nieuwe ziektekostenverzekering. De concurrentie bij de introductie van het nieuwe zorgstelsel was zo hevig dat twee jaar na invoering ervan nog steeds verlies wordt gemaakt. In tweede instantie is de conclusie echter minder vreemd. De auteurs blijken namelijk niet de deelmarkten maar de gehele schademarkt te hebben onderzocht. Alle schadeverzekeraars zijn bij elkaar gevoegd en op grond daarvan heeft de analyse plaatsgevonden. Het is bekend dat de concurrentie tussen ziektekostenverzekeraars onderling en tussen motorrijtuigverzekeraars onderling zeer hevig

is, maar de concurrentie tussen een ziektekostenverzekeraar en een motorrijtuigverzekeraar zal zeer gering zijn, aangezien zij andere producten verkopen. Ook tussen de andere branches, zoals brandverzekeringen, inkomensverzekeringen, transportverzekeringen, aansprakelijkheidsverzekeringen, reisverzekeringen en rechtsbijstandverzekeringen, zal weinig concurrentie zijn, terwijl binnen de branches de concurrentie hevig is. De conclusie zal dan ook veranderen als de onderzoekers de juiste markten definiëren en daarop een analyse uitvoeren. Overigens maken de auteurs wel een correctie voor de verschillende branches, door hiervoor variabelen in hun model op te nemen. De markten van verschillende soorten verzekeringen zijn echter zodanig verschillend, dat dit niet voldoende is. Elke branche verdient op zijn minst een aparte analyse en mogelijk moeten zelfs aparte deelmarkten gedefinieerd worden. Daarnaast bestaat een theoretisch bezwaar tegen de manier waarop de auteurs getracht hebben te corrigeren voor de verschillende branches. Zij hebben namelijk diverse indicatoren opgenomen die onderling gecorreleerd zijn. Zo hangt bijvoorbeeld de herverzekeringsgraad sterk af van de branche. Bij de branche Motor vinden doorgaans veel kleine schades plaats, waardoor het risico goed in te schatten is. Dit leidt tot een kleine herverzekeringsgraad. Bij de branche Brand is het risico op grote schades veel duidelijker aanwezig, zoals bijvoorbeeld de storm die op 18 januari 2007 plaatsvond en voor 300 miljoen euro schade aanrichtte. Hierdoor is de herverzekeringsgraad voor Brand veel groter dan voor Motor. Het gevolg is correlatie tussen de variabelen, wat leidt tot multicollineariteit in het model. Juist de uitkomsten betreffende de variabelen die moeten corrigeren voor de branche worden als gevolg hiervan onbetrouwbaar.

Ten slotte rijst de vraag waarom de auteurs geen gebruik hebben gemaakt van de gebruikelijke concurrentie-indicatoren, die ze in eerdere artikelen over andere markten wel gebruikten. Hierbij valt ook op dat het woord concurrentie in de inleiding en de conclusies erg vaak valt, terwijl het in de hoofdtekst minder vaak voorkomt. Het onderzoek van de auteurs gaat in de eerste plaats over efficiëntie en wellicht hadden ze zich beter tot dat onderwerp kunnen beperken. Een andere mogelijkheid is om de concurrentie dieper te analyseren met behulp van markt-aandelen, concentratie-indices of gini-coëfficiënten.

ALEX HOEN

Senior statisticus bij het Centrum voor Verzekeringsstatistiek van het Verbond van Verzekeraars

Figuur 1

gemiddelde premie nieuwe personenauto-polissen (per jaar).

